

2. 1 חתן



סגנון

מזכירות הממשלה
פרוטוקול
ישיבת הועדה להתיישבות
(המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית)

יום א', י"ד באב התשמ"ד - 12.8.84
(בשעה 13:30)

נכחו: חבר הועדה השר י. נאמן - יו"ר

נציגי ההסתדרות הציונית העולמית: נ. זווילי, א. תבין

נעדרו: חברי הועדה - השרים: מ. ארנס, פ. גרופר, ז. המר
י. כהן-אורגד, ד. לוי, מ. נסים, מ. צפורי

נציגי ההסתדרות הציונית: א. אביחי, מ. דרובלס, א. כץ
ע. לוינסקי, מ. ריבלין.

משתתפים נוספים:

ת. גריזים	- המנהל הכללי, משרד המדע והפתוח
פ. אלבק	- משרד המשפטים
ד. אנגיל	- הסוכנות היהודית
ר. אפק	- ההסתדרות הציונית העולמית
א. אריאל	- משרד המדע והפתוח
מ. ארן	- משרד ראש הממשלה
א. בבאי	- מנהל מקרקעי ישראל
א. ברזון	- משרד הבטחון
א. בוכמן	- משרד האוצר
ז. בן-יוסף	- הסוכנות היהודית
י. בן-מאיר	- מועצה אזורית גוש עציון
ש. גל	- ראש המועצה האזורית גוש עציון
י. דקל	- הסוכנות היהודית
ע. וייס	- משרד האוצר
ד. לב	- משרד המדע והפתוח
ש. לוין	- משרד המדע והפתוח
י. מרגלית	- משרד הבנוי והשכון
אלי"מ ד. סתיו	- משרד הבטחון
א. עטיה	- משרד התעשייה והמסחר
מ. עין-מור	- המנהל הכללי, חברת "ערים"
ח. צבן	- הקרן הקיימת לישראל
א. צור	- לשכת סגן שר החקלאות
א. זהר	- מזכירות הממשלה

בפרוטוקול זה 58 דפים.

22.3.84
23-40-5
40-54-3

סדר היום :

- הת/83. הודעה ע"י 1.
- הת/84. שמות לישובים המוקמים בהחלטות הועדה להתיישבות ע"י 2.
- הת/85. חברון - הישוב היהודי ע"י 5.
- הת/86. גוש עציון - תכנית אב אזורית ע"י 6.
- הת/87. מפרץ אמנון - צפון-מערב הכנרת ע"י 13.
- הת/88. מעקב אחר פעולות בתחום ההתיישבות ע"י 28.
- הת/89. החברה לפתוח יהודה ושומרון - הקצאת תקציב לצרכי מחקר ע"י 54.

הת/83. הודעה

השר י. נאמן:

את המשפט הראשון אומר בנוכחות כלי התקשורת. אחייב אבקש מהם לצאת וניגש לעבודה. אני רוצה להשתמש בהזדמנות הזאת כדי להפריך שמועות. אני מבין שהיו ידיעות שונות, שאמרו, ש-50 ישובים הוקמו על הנייר ולא קיימים בשטח - וכל מיני דברים מסוג זה. בהזדמנות זאת, ברצוני לחזור ולומר, שכל ישוב שאנו מחליטים עליו, בסופו של דבר, אנו גם מקימים אותו. יש אולי 2 - 3 מהמחזור האחרון, שעוד לא נגשו לטפל בהם, אבל כל היתר ישנם. נכון שחלקם בתנאים קשים. מי שרוצה ללכת לבקר באביר-יעקב או במקום אחר, יראה איך חלוצים חיים בימינו באותם התנאים שהיו חיים פעם. תפקידנו לנסות לקצר את תקופות הביניים הללו. אבל כל הסיפורים הללו, שאנו מקימים ישובים על הנייר, אינם נכונים. גם מי שאומר שאלה שישובי דמה, אמר זאת כבר פעם על אלון-מורה ועל ישובים אחרים, ועובדה, שהם לא ישובי דמה. מי שרוצה לראות אותם כישובי דמה, שיראה אותם כישובי דמה, עד שפעם הוא יכנס ויווכח שזה לא כך. כפי שהיו בשנים הראשונות של דגניה 7 איש במקום, אם פה יש פחות משפחות בתחילה, תבאנה אחרות אחייב.

אני חושב שניגש לסעיפים אחרים.

מר נ. זוללי:

חבל שלא טרחת לקרוא את המסמך של מ. דרובלס, לפני שאמרת מה שאמרת. אותו מסמך שהוציא יו"ר החטיבה להתיישבות. אז היית רואה שמה שאמרתי אינו פרי דמיוני, אלא מה שהתפרסם במסמך שהוצא ע"י החטיבה להתיישבות. במסמך זה כתוב, שמתוך 76 ישובים, שתוכננו מיולי 1983 עד יולי 1984, הועלו לקרקע 48 ישובים, כשמתוך ה-30 האחרים, חלק בשלבי תכנון וחלק עדיין לפני תכנון. לכן יש לעמוד על הנתונים המדויקים, לפחות בפני הטלביזיה.

השר י. נאמן:

בתוך הישובים האלה ישנה ההתיישבות הפרטית, שהיא מתקדמת בקצב שלה. אנו לא חייבים לעשות לגביה איזה טיפול, שמחייב אותנו, מבחינה זאת. אנו יכולים לעבור על השמות של הישובים שהחלטנו עליהם ולראות איפה זה עומד.

מר נ. זוילי:

אילו הייתי יודע שזה נושא הדיון, הייתי מביא את

המסמך הזה.

השר י. נאמן:

זה לא נושא הדיון, אבל היות והופצו מספרים לא נכונים, אני מדגיש זאת, תודה רבה.

מר א. בראון:

כבר מזמן הפסקנו להעלב מישובי הדמה.

הת/84. שמות לישובים המוקמים בהחלטות הועדה להתיישבות

השר י. נאמן:

לחלק המקדים, אני רוצה לטפר לחברי הועדה או להעיר עוד על שתי נקודות - האחת - יש בג"צ, שאנו בו הנתבעים. הבג"צ הוא על שם של ישוב, גבעת אהוד. יש איזו עמותה שטוענת נגד השם ותובעת אותנו לבג"צ ואנו נצטרך לטפל בזה.

מר א. צור:

זו לא עמותה, אלא אנשי גדוד ג' של הפלמ"ח, שעל הגבעה עליה נמצא הישוב גבעת-אהוד, נפלו 45 אנשים שלהם. הם מבקשים, ששם הישוב יקרא מנורה. ועדת השמות החליטה שהוא יקרא מנורה, אך אנשי גבעת-אהוד לא מסכימים לשם זה.

השר י. נאמן:

אנו אשמים אם אנשי גבעת-אהוד מתעקשים?

מר א. צור:

הם מבקשים את השם "מנורה", כי ה-מי וה-ה'

מסמלים את ה-45.

הגב' פ. אלבק:

הועדה הזאת לא קובעת שמות ויש ועדת שמות. הועדה

הזאת אף פעם לא התייחסה לשמות.

מר י. דקל:

סליחה, אדוני היוזר, אם יותר לי, בעקבות דבריה

של הגב' אלבק - בהחלטת הועדה הזאת כתוב: "גבעת אהוד" כך וכך. אם אנו לא מוסמכים לקרוא שמות לישובים, בואו נציין נ.צ. ונאמר כי אנו לא קבענו את שמו של אהוד על המקום הזה. אהוד היה חייל מפואר בצה"ל וזכאי שעל שמו תקרא גבעה, אבל אינני בטוח, שדווקא הגבעה הזאת.

הגב' פ. אלבק:

כמעט כל הצעה להחלטה באה עם שם של ישוב וכמעט

כולם, אחייך, מקבלים שם אחר. רק לאחר שהישוב בהקמה, ועדת השמות קובעת איזה שם לתת לו.

מר א. בראון:

צריך רק להגיד, שזה שם זמני.

מר י. דקל:

אז אולי נוסיף את המילה: "שם זמני" - להחלטת ועדת השמות." האם אפשר לתקן את ההחלטה ההיא ולומר: "שם זמני" - להחלטת ועדת השמות?"

מר א. צור:

אני רוצה רק להבהיר, שייגבעת-אהוד" זה על שם קצין צה"ל, טייס חייא שנפל באמונים לעבר הכור האטומי בעיראק. אני לא חושב שצריך לקפח אותו, מהצד השני.

מר י. דקל:

ראוי ששמו יקרא על גבעה בישראל, אבל לאו דווקא

זאת.

השר י. נאמן:

לוא הייתי יודע, שהנושא עד כדי כך מסובך, לא הייתי מעורר אותו. אני חושב, שאם אין החלטה כזאת, צריכה להיות החלטה שאומרת, שכל שם שאנו משתמשים בו, הוא שם זמני. השמות נקבעים ע"י ועדת השמות ועלינו הם מקובלים. אם קרה שלגבי מקרה זה מקופח שם קודם וכו', זה ענינה של ועדת השמות ואנו יכולים להביא זאת לתשומת-ליבה, זה הכל. כדאי שיהיה כתוב, שאנו לא אלה שקובעים שמות ולא מוסמכים, אנו מקבלים את השמות.

הגב' פ. אלבק:

באותה ישיבה הוחלט על עתניאל, שעה שבישיבה

האחרונה דווח לנו מה השם שהישוב קיבל בסוף.

הת/85. חברון - הישוב היהודי

השר י. נאמן:

יש עוד נקודה שרציתי להעלות - שלושת המגרשים בחברון. ב"הארץ" היתה כותרת גדולה, שהוקמו 3 התנחלויות בחברון. אני רוצה לומר, שאנו לא הקמנו התנחלויות בחברון. לגבי חברון יש החלטה מ-1980. מדיניות הממשלה בענין זה היא, שמשקמים את הרובע היהודי רק על אדמות יהודים (אינני יודע האם גם אדמות ממשלתיות נכללות בכך או לא?).

הגב' פ. אלביק:

אין שם אדמות ממשלתיות.

השר י. נאמן:

אז אלו רק אדמות יהודים ורק כאלה שהמחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה משחררת אותן בתור שכאלו. דואגים גם לשמור על המרקם של הרובע, כפי שהיה, שלא יקימו שם מבני בטון מוזרים וכו'. למעשה זו המדיניות וזה שלקחו שם עוד 3 מגרשים, במרחק של 200 מטר וכו', אלה לא 3 התנחלויות חדשות.

הגב' פ. אלביק:

אולי כדאי להוסיף, שב-1980 היתה החלטה של מליאת הממשלה, שהטילה עלי לתת חוות דעת לגבי כל המגרשים שבבעלות היהודית בחברון וזאת המשך העבודה ממש.

השר י. נאמן:

כן, הטיפול במגרשים הוא טיפול רצוף.

הגבי פ. אלבק:

אני עוסקת במגרשים בחברון בשל החלטת ממשלה

מ-1980. במגרשים האלה, אני עוסקת מזה 7 חדשים.

הת/86. גוש עציון - תכנית אב אזורית

השר י. נאמן:

אנו הזמנו לכאן ואני שמח לבדך על נוכחותו של מר

שילה גל, ראש המועצה האזורית גוש עציון. אני מציע שהוא ירצה בפנינו. אינני

יודע האם כל השטח של המועצה שלו הוא בקונצזוס לאומי או לא, אבל זה מבטיח שנהיה

היום על קרקע יותר נוחה. אז תרצה לפנינו ותסביר מהי התכנית האזורית שלך.

מר ש. גל:

המסמך שמונח לפניכם, לשמחתנו הרבה, הוא מסמך

משותף למשרד השיכון, להסתדרות הציונית ולמועצה האזורית. כך, ששה"כ, המסמך הזה

הוא מסמך שמוסכם ומקובל על דעת כל הגורמים הנוגעים בדבר. בהזדמנות זאת, אני

רוצה גם להודות לכל האנשים הטובים שלקחו חלק בתכנון, החל מאנשי התכנון של

ההסתדרות הציונית, דרך משרד השיכון וכלה בידידינו פיצ'י, שריכז את הענין מבחינת

המועצה.

כשאנו מדברים על גוש-עציון, אנו מדברים על כל

הקו המתוחס פה בכחול, כאשר בצפון אנו גובלים בקטע של עירית ירושלים, גוש

בית-לחם, בית-גיאלה, צחור והמועצה האזורית מטה-יהודה. בדרום - במועצה האזורית

דרום הר-חברון, הגוש של חלחול - חברון, קרית-ארבע. במזרח - אנו גובלים במועצה האזורית מגילות. בהזדמנות זאת, הייתי רק רוצה שיתנו את הדעת, אם בפורום הזה, או בפורום אחר, שבקטע הזה של מועצה אזורית מגילות, שגובל עם מועצה אזורית גוש-עציון, לדעתי יש מקום לישר פה איפה שהוא את הקו, כי מבחינת המועצה האזורית מגילות, בגלל השבר הסורי - אפריקני ומערכת המצוקים, איני רואה בכך שום הגיון. למעשה, הישובים שלנו מגיעים היום ממש לגבולות התכנית הזאת.

השר י. נאמן:

זו נקודה, שבאמת אפשר להמליץ עליה בפני משרד

פנים.

מר ש. גל:

זה פשוט איזה שהוא ענין הסטורי, כשמשעה שמיר רץ ועשה את התכנית הזאת ברגע שהקימו את המועצה האזורית מגילות.

הגבי פ. אלבק:

זה ענין של המינהל האזרחי של יהודה ושומרון, אבל היו שיקולים לכך, כי זה הולך עם הרצף של המועצה האזורית לצפון ים-המלח. יתכן שהקו אינו קו טופוגרפטי.

השר י. נאמן:

אבל יש הגיון בדברים האלה. אני מכיר את המצוקים האלה, ירדתי אותם בעצמי ואני יודע איזה מצוקים יש פה. יתכן שאין שום טעם, שהמועצה שלמטה תעסוק בכך.

מר ש. גל:

אפשר להמשיך את הקו לאורך הכביש כאן, כשפה במילא הוא גובל עם המועצה האזורית הר-חברון. צריך שתהיה המלצה לוועדת תכנון

עליונה לשנות כאן את התוואי.

באופן עקרוני, התכנית לוקחת בחשבון את תכנית המתאר של מר השימשוני, שתכנן את תכנית המתאר ליישוב הערבי, כך שהיא גם לוקחת בחשבון את תכנון ופיתוח הכפרים הערביים.

מבחינת ההתיישבות היהודית, אנו מדברים למעשה על 3 רצועות, שאמורות להיות מאוכלסות בישובים יהודיים:

הרצועה הראשונה, המערבית, זו הרצועה היושבת על המדרגה התחתונה של הר-חברון. בתוכה, יש לנו היום, למעשה, רק האחזות נחיל בגבעות, על הכביש שיורד מגוש-עציון לעדולם.

הרצועה השנייה זו הרצועה של גב-ההר, שמאוכלסת יותר, החל מהר-גילה, דרך הישובים של מרכז גוש-עציון - דניאל, ראש צורים, אלעזר, כפר-עציון ומגדל-עוז. וכמובן, העיר אפרת. בערובים מבצעים כרגע עבודות עפר עיני משרד השיכון. אנו מניחים, שבספטמבר, אוקטובר, הישוב יאוכלס.

הרצועה השלישית זו הרצועה המזרחית של ספר-המדבר, שחלקה כבר ממש גולש לתוך מדבר יהודה. היא נועדה למנוע זרימה, או גלישה של ההתיישבות הערבית לכיוון המדבר. יש לנו פה היום את תקוע, דוד ומעלה-עמוס.

מבחינת בדיקת הנתונים בשטח, השטח מסוגל לשאת סדר גודל של 200 אלף נפש יהודים בישובים קהילתיים, כפריים ושיתופיים ובישובים עירוניים, כאשר הישובים העירוניים נותנים את המסות של האוכלוסיה, כאשר הישובים הקטנים יותר נותנים את הפריסה על פני השטח.

בכל אזור בשטח הזה, התכנית לקחה בחשבון, שיהיה מוקד אחד של ישוב עירוני, או סמי עירוני, שיתן שרותים לחלק מהישובים הכפריים שישבו על-ידו או באזורו. למשל בדרום, באזור הדרום מערבי, בקרבת כביש חוצה-יהודה, מתוכנן הישוב הקהילתי מורשת-גת, שאמור לתת שרותים לישובים שמתוכננים במדרגה התחתונה שהזכרתי. כאשר כאן, דרך אגב, המועצה האזורית מטה-יהודה, מתכננת מספר ישובים קהילתיים לבנים ממשיכים של מושבי ירושלים. אפרת תתן שרותי-על לישובים של מרכז גוש-עציון. באזור המזרחי מתוכננים מספר ישובים עירוניים, חלקם עיי יוזמה פרטית, חלקם ביוזמה או בתכנון של משרד השיכון.

לצורך ההצגה, אני אסתפק בדברים האלה ואבקש מחיים צבן, שירד יותר לפרטים.

רק רציתי להזכיר בהזדמנות זאת, למרות שהדברים מופיעים בדו"ח המעקב, כי יש לנו בעיות קשות, מבחינה תקציבית, לגבי ישובים חדשים, שעכשיו העלאנו אותם לקרקע. זו לא רק בעיה שלנו, אלא של כל המועצות. למעשה, אנו עומדים כרגע כמעט חסרי אונים, מסיבות תקציביות.

אולי אזכיר עוד נקודה אחת בנושא תיירות - יש פה כמה מוקדים מאוד חשובים, שצריך לקחת אותם בחשבון. המוקד הראשון - הר הורדוס, הרודיון. המוקד השני - בריכות שלמה. וליד מחנה הפליטים ערוב, ישנן מערות ערבייה, שניתן בהחלט להפוך אותן לאתר תיירותי המושך לשם אנשים.

הפעולה המתקדמת ביותר מבחינת התכנון האזורי ומה שקורה בשטח היא באתר ההרודיון. בשבוע הבא, או תוך השבועיים הקרובים, יתחילו חפירות גם באתר בית"ר המקראית, במקום הזה.

יש לנו, כמובן, הצעות, שמבחינתנו הן מאוד חשובות, לקבלת החלטות של ועדת השרים על העלאה של ישובים נוספים, אם אפשר, בהקדם האפשרי, אבל אני מציע, שזה יהיה בהמשך, לפי התקדמות התכניות.

מר ח. צבן:

אני אומר רק כמה משפטים. בדו"ח מבקר המדינה לשנת 1982, היתה ביקורת כי ועדת השרים לא עובדת לפי תכנית אב ותכניות אזוריות מפורטות. כאן באנו להמשיך את מה שהוחל בו, בתכנית הימאה אלפי", לאחר מכן, במועצה אזורית מטה-בנימין. היום מובאת לידיעה התכנית של גוש-עציון. בעבודה נמצאות עוד שלוש תכניות - המועצה האזורית שומרון, דרום-הר-חברון וגוש קטיף ברצועת עזה, שיובאו בחדשים הקרובים, ואז, בעצם, המלאכה הזאת תושלם.

אני חייב לומר דבר נוסף - שאני כמעט לא זוכר מקרה, בתחומי הקו הירוק, שתכנית מתואמת ומוגשת ע"י כל המשרד הנוגעים בדבר ומוסכמת על ידם. כאשר נעשה נסיון, נעשה נסיון לתת תשומת לב לכל הפרטים, החל מיחסי יהודים - ערבים וגמור במגוון ההתיישבות היהודית, אשר מתחילה מקיבוצים - מושבים וגומרת בישובים קהילתיים ועירוניים.

אם נסתכל בעמוד 4 בתכנית, אפשר לראות שאנו הכנו תכנית למקרה שיהיו רק משאבים מוגבלים ולמקרה שאפשר יהיה לפתח באופן מלא. ואז אנו רואים, עם למעלה מ-3,000 יהודים שנמצאים כיום (בלוח מסי 2 עמוד 9) איזה פנים יהיו לתחומי המועצה אם יהיו משאבים מוגבלים ואם יהיו משאבים שאינם מוגבלים. עשינו זאת, כדי שהתכנית תהיה מה שיותר מציאותית, כי יש להניח שהמשאבים יהיו מוגבלים.

אם אנו מסתכלים בלוח מסי 3, אנו רואים את החלוקה לישובים כפריים, ישובים עירוניים וכל המשתמע מכך.

היות ויש התייחסות גם לאוכלוסיה ערבית, אנו יכולים לראות את הפרופורציות ואת היחסים. בעמוד 11 נמצא 195,000 תושבים מבני ישמעאל ולעומת 110,000 מבני ישראל, שזו פרופורציה ביחסים שהיא בהחלט במסגרת הסבירות, בהתחשב בנקודת הפתיחה.

אני חושב, שהמבחן הטוב ביותר של התכנית יהיה הביצוע שלה. אני חייב לומר, שהתחלנו לעבוד לפני שנתיים וחצי והביצוע עולה על התכנית, כך שהמציאות יותר רחבה מהיכולת של המתכנן לדמיין.

השר י. נאמן:

אני מוכרח לומר, שזמן קצר לאחר שנכנסתי לוועדה הזאת, לפני שנתיים, אישרנו את דניאל. השבוע נסעתי לחברון והסתכלתי בדרך על דניאל - ויש מה לראות ועל מה להסתכל.

מר ח. צבן:

בשביל לדייק, זה נוה-דניאל, כדי לא להסתבך עם

בג"צים.

השר י. נאמן:

האם יש הערות לתכנית? אני רוצה להזכיר לחברי הוועדה, שאנו מתכוונים, בצורה כזאת, לכסות אזור, אזור ולתת איזו שהיא גושפנקא שלנו לתכניות שלנו. אם כי הגושפנקא המקצועית ממש היא של משרד הפנים, או של קמייט מועצת התכנון העליונה, במקרה זה, ביהודה ושומרון.

הגבי פ. אלבק:

רק הייתי מבקשת, שהניסוח יהיה כפי שהיה הניסוח של המועצה האזורית מטה בנימין, כי יש עוד הרבה פרטים חסרים כאן.

השר י. נאמן:

כן, כי זו רק מסגרת תכנונית.

הגבי פ. אלבק:

שזה יהיה משהו כמו: אנו רואים בברכה את היוזמה

לתכנן.

השר י. נאמן:

כן, ניקח את הנוסח ששם.

מר י. בן-מאיר:

כמו כן, יש להשתמש במושג "תכנית-אב".

השר י. נאמן:

כן, כי לא רואים בתכנית-אב דבר שמתבצע בנוסח

מדוייק.

הגבי פ. אלבק:

דבר שני, אם כבר מדובר על תכנון הגבול, נדמה

לי, שאם שוקלים מחדש את הגבולות, הרי בגבול הדרומי, ליד חברון, השטח של

בני-נעים היה מתאים הרבה יותר להיות בתחום המועצה האזורית הר-חברון מאשר

גוש-עציון. לכל הקו המתפתל הזה אין בעצם הרבה גיוון. פעם היה מוצע, שזה

יהיה הקו של כביש חוצה-יהודה וזה בעצם קו יותר דרומי.

מר י. דקל:

לכן הישוב בני-חבר הוא בהר-חברון.

הגב' פ. אלבק:

גם זה היה צריך להיות בהר-חברון ולא

בגוש-עציון.

השר י. נאמן:

אם קמייט הפנים הוא שמתפל בגבולות בין המועצות -

אנו יכולים להמליץ שיסתכל שוב על גבולות המועצה הזאת, גם באשר לכיוון של מגילות וגם בענין הר-חברון.

אם זה נראה לכם, אנו מודים לשילה גל ואנשי

המועצה ונגשים לנושא הבא.

הת/87. מפרץ אמנון - צפון מערב הכנרת

השר י. נאמן:

יש נושא שלא נכלל בסדר היום, אז נכניס אותו

לשונות. אני מבין, שהמחלקה להתיישבות רוצה להציג את אמנון (איני יודע האם זה שם סופי או זמני, אני זהיר.).

מר י. דקל:

המפרץ נקרא: מפרץ אמנון.

השר י. נאמן:

אז, בכל אופן, נשמע על אמנון.

מר י. דקל:

מפרץ אמנון זה החלק הצפוני של הכנרת, ממערב לשפך הירדן אל הכנרת. לפי החלטה הת/1 מיום 14.10.79, החליטה ועדה נכבדה זו, להסתמך על החלטת הממשלה מספר 537 מיום ב' בסיוון תשל"ט, 28.5.79, לאשר את העברת הישוב נביעות, בשלמותו, לגליל, למקום הקבע שלו, שבין ורד הגליל לבין אלמגור. הישוב במקומו הקבוע יתבסס על חקלאות ועל מפעל תיירותי במפרץ אמנון.

הישוב נביעות לא הועבר לגליל. במקומו הוקם, בהתאם לדיווח שדווח לוועדה זו ובאישורה הישוב אמנון, שיושב במקום ומאוכלס

בבני הגליל. מנהל התכנון החקלאי, בראשותו של השר המנוח ארליך, באוקטובר 1981,

דן ואשר הצעה ליעוד קבע למצפים, שביניהם היה הישוב אמנון ועוד ישוב בשם כרכום, כאשר בתכנית המשקית של שניהם, הופיע ענף התיירות כענף המרכזי לקיומם של המתישבים באזור של הגליל המזרחי.

אנו מבקשים שהועדה תאמץ החלטה, בדומה להחלטה שהתקבלה בשעתו על צפון ים המלח, האומרת, שהקצאת שטחי פיתוח הקיט במפרץ אמנון, לישובים החדשים שהוקמו באזור ללא חקלאות, או שיש להם חקלאות חלקית, תהיה לישובים החדשים האלה כענף פרנסה מרכזי.

ההחלטה הזאת נחוצה, משום שלפחות שניים מהגופים המרכזיים, מנהל מקרקעי ישראל ומשרד התיירות, לא כל כך משתפים פעולה בענין של הקצאת השטחים האלה לצרכי פיתוח הישובים הכפריים. החלטה כזו בוודאי תשרת את האפשרות לגשת, בשלב ראשון, לפחות לתכנון, שגם זה נמנע מהמתישבים של האזור.

רק לאינפורמציה, המתישבים הקימו תאגיד, ששותפים בו 8 או 9 ישובים, מהישובים הקטנים האלה שהוקמו מצפון מערב לכנרת.

חלקם הגדול מצפים, שישוב הקבע שלהם יהיה על בסיס משפחתי. חלקם מצפים, שפיתוח הקבע שלהם יהיה קיבוצי, חלקם יהיו מושבים - בהתאם למה שנקבע במינהל התכנון החקלאי באוקטובר 1981.

התאגיד הזה שם לו למטרה לפתח במשותף את המשאבים של חוף הכנרת, לצורך הקמת מפעלי קיט, שיופעלו במשותף או בנפרד, עיי כל אחד מהישובים. לדוגמא, הישוב אמנון, כרגע, מתחיל לפתח קטע קטן מתוך החוף הזה, באופן זמני, כי הוא קיבל אישור זמני, אך עדיין לא יכול לתכנן תכנון קבע, כדי לפתח את מפעל התיירות שהם מעוניינים בו.

לכן, אנו מבקשים, שהחלטת הועדה, בענין זה, תהיה חד-משמעית, כדי שאפשר יהיה לקדם את התכנון, ולאחר מכן, לפתח את ענף הקיט לפרנסת המתישבים באזור זה.

השר י. נאמן:

הייתי לפני 3 שבועות בגולן וראיתי בדרך, שהמפעל ממזרח לכנרת, חוף הגולן, מתפתח מאוד יפה. הוא היה הומה, אולי משום שזו העונה.

מר י. דקל:

שם למעשה יושם אותו עקרון, שהאמצעים המאפשרים פרנסה, של ענפי הקיט השונים, יהיו, בראש וראשונה, לרווחת המתישבים הגרים באזור. בשעתו דובר, בלי כחל וסרק, על משקיעים מבחוץ, כאלטרנטיבה אפשרית, שיבואו וישקיעו כסף ויהיו אולי גם נחמדים ויתנו עבודה למתישבים. אנו מדברים על קיום המתישבים על ענף הקיט, כחלק מהפרנסה המרכזית שלהם. שהם יהיו לא רק המפעילים, אלא גם הבעלים של המפעלים האלה.

פה היום, למעשה, יש עיכוב מכוון, עיי שני משרדים מכובדים - מינהל מקרקעי ישראל ומשרד התיירות, שמעכבים את פיתוח מפרץ

אמנון. לנו נדמה, שהחלטה זאת, תשמש בוודאי קו מנחה למינהל מקרקעי ישראל, לגבי דרך פעולתם. אני מקווה, שגם משרד התיירות יכבד את ההחלטה.

מר נ. זווילי:

אנו צריכים להיות ערים לעובדה, שיותר ויותר ישובים שהוקמו ויוקמו, לא יוכלו להיות מבוססים על חקלאות ונצטרך להביא לשינוי כיוון בתעסוקה. אז לחשוב בכלל על הרעיון, שנקים ישוב, שחלק מהפרנסה שלו יהיה מבוסס על תיירות, אך צריך להעביר את גורמי היצור האלה לידיים פרטיות, כדי שיעסיקו את אנשי הישוב כשכירים, זה רעיון, שיש סתירה בגישה הבסיסית שלו. יהודה דקל הזכיר את הויכוח שהיה לגבי הקטע הצפוני של חוף ים המלח. לכן, צריכה ליפול החלטה עקרונית, שישובים, שבפרוגרמה שלהם מבוססים על תיירות, אז ברור, שהמשאבים התיירותיים הצמודים לישוב, חייבים להיות מנוצלים ע"י המתיישבים בישוב. על זה צריכה להיות החלטה עקרונית. נכון שצריך ליישם אותה כל פעם מחדש. אבל אני חושב, שמבחינתנו, לא צריך להיות ויכוח, שזו התפיסה שצריכה להיות.

השר י. נאמן:

אני רק רוצה להעיר למקרה של צפון ים-המלח - איני יודע האם פה הסיטואציה דומה. יש להניח, שגם פה יש דבר אחד דומה, והוא, שאין להניח, שלממשלה יהיו הרבה אמצעים בעתיד, ואז נשאלת השאלה, האם הפיתוח יצטרך להיות, בכל זאת, מבוסס על משקיעים פרטיים, האם אנו חוסמים בפניהם את העניין או לא?

אני מסכים עם העקרון, שיש לבקר, כמו בקיבוץ, לא עבודה שכירה, אלא שבני המקום עצמו יהיו הבעלים.

לכן, מי שמתכנן את הפרוייקטים, לדעתי, צריך ללכת בכיוון של שיתוף: כיוון שאין לך היום ברירה ואתה צריך את המשקיע הפרטי,

שבא ומשקיע איקס מליוני דולארים, אפשר שהוא יכנס לשותפות עם הישוב והישוב יעשה זאת יחד איתו. לדעתי, זו צריכה להיות השאיפה, היות ואין מה לבנות על כספי ממשלה. אני מסכים, שמבחינת עדיפות, כספי ממשלה יצטרכו ללכת לשם, אבל אם לא יהיו כספי ממשלה, זו בעיה.

מר נ. זוילי:

הענין הוא, שבנושאים תיירותיים, ישנם גורמים פרטיים שמכריזים, כדי לקבל את הזכות להקים את הפרוייקט, כי הם לא רוצים כלל מימון ממשלתי. אך מהר מאוד זה עובר להם והם דואגים להגיע גם למקורות הממשלה.

ההצעה שלנו היא לניתוב האמצעים לידי המתיישבים, וזאת, בחלקם, ע"י תקציב המתיישב שלהם, המגיע להם מהסוכנות היהודית - במקרה זה, זה בתחומי הקו הירוק, כשהלוואות שמעמידה ממשלה לכל פרוייקט תיירותי, צריך שיגיעו ליזם הפרטי ולישוב בדיוק באותה מידה. אנו לא מבקשים העדפה ממשלתית, אלא העדפה בתכנון. במימון, ישנה ההשתתפות של הסוכנות וישנו התקציב הממשלתי, כשאני לא מכיר הרבה גורמים פרטיים, שהקימו מערכות תיירותיות בלי מימון ממשלתי. אני לא חושב, שמדובר היום על מצב שונה.

מר אורי בראון:

אני מקבל את דברי ניסים, הבעיה היא, שהנושא של שותפות לא מסתדר, כי אז, יוצא שהבעלים הם בעלי העסק והתושבים שכירים. הפתרון היחידי, למעשה, זה מה שעשינו בים-המלח - זה לא מתבצע ותיכף אגיד על זה משהו - וזה צריך להיות גם הפתרון פה. צריך לקבוע, שחלק מתוך החוף הזה, ינתן לישובים, לפיתוח הישובים, באופן מלא, בתקציבים ובאמצעים שיש, כשחלק ינתן גם ליוזמה הפרטית. כי, לפעמים, זו גם השקעת הון מבחוץ, שכדאית למדינת ישראל. כמו כן זה יוצר קשרים עם מערכות שלמות של תיירות, אולי ברמה יותר גבוהה. כלומר, צריך למצוא שיטה, לאו-דווקא של שותפות בבעלות, כמו חלוקה של השטחים. זה מה שהתכנית לגבי צפון ים-המלח אומרת, אך תדע לך, אדוני היו"ר, שזה לא מתבצע. כלומר,

ממשיכה להיות התנגדות, גם של מינהל מקרקעי ישראל וגם של משרד התיירות. כלומר, החלטת הממשלה, בעצם, לא מחייבת אותם.

לכן, גם כאן, בהזדמנות הזאת, צריך לעמוד על הנושא, שצריכה להיות חלוקה של השטח או חלוקה של רמת התיירות. אבל הכל עומד. יש מתנגדים וכתוצאה מזה, זה עומד.

אותו הדבר, כאשר מדברים עכשיו על מפרץ אמנון. צריך לקחת ולעשות חלוקה, חלק לתת להתיישבות ולישובים - חלק יותר גדול או יותר קטן, איני יודע מה גודל השטח. אבל יש בהחלט אזור, שאולי צריך להשאיר אותו ליוזמה פרטית, למה לא?

מר י. דקל:

בענין צפון ים-המלח, איני רוצה לחזור לדיון, ואני לגמרי לא בטוח, שההגדרות שמשתמשים פה בהן, מתכוונות בדיוק לאותו דבר. כאשר אומרים "יוזמה פרטית", במקרה של צפון ים-המלח, מדובר בבנקים ישראלים, שזו יזמה פרטית בדיוק כמו הסבתא שלי, כי הכל כספי ציבור. אז איני יודע מה זו יוזמה פרטית. אילו התקיים מה שאמר היו"ר, שהיה בא יהודי כבד מאוד ושם הרבה מליוני דולארים, זה היה אחרת.

מר א. בראון:

האם אנו נגד הבנקים?

מר י. דקל:

לא, אנו בעד הבנקים, אבל הם לא יזמה פרטית. וחברת "כלל" אינה יוזמה פרטית, כי כולה כספי ציבור. אז איני יודע מה זה נקרא "יוזמה פרטית". אילו היה מדובר ביוזמה פרטית שמתחרה על משאבים והיא היתה כזו שמביאה למדינה חבילה גדולה, יוקרית ואומרת: "הנה, תנו לי אפשרות לפתח פה

ולסייע לפיתוח המדינה.", אז אני חושב שלא היה אחד שהיה מתנגד לזה, אפילו לא המתישב הכי פנאט. אבל אם זו יזמה ממלכתית בלבד, אחר, זה קצת מפריע לי. מה גם, שאיני רואה במתיישבים יזמה שאינה יזמה פרטית. במה שונים המתיישבים במושב או בכפר הקהילתי מכל יזם פרטי אחר? הם לא יזם פרטי? הם יזם פרטי.

השר י. נאמן:

כדי לעמוד על ההבדל בין הבנקים לממשלה - כאשר מדברים על המצב הכלכלי שאנו נמצאים בו, אף אחד לא אומר, שהבנקים יצמצמו את תקציבם. זה ענינם.

מר י. דקל:

אך הממשלה מחזיקה את הבנקים על כפיה.

הגבי פ. אלביק:

היא קנתה את המניות של הבנקים.

השר י. נאמן:

היות והבעיה היא בעיה של ארגון הכסף, כשהכסף שהמדינה מוציאה, בתור שכזו, הוא זה שיוצר לה את החובות וכל הצרות השליליות למיניהן, אז יש בכל זאת..

מר י. דקל:

לפי הגדרה מאוד לא זהירה, כבר היום, הבנקים

שייכים למדינה.

השר י. נאמן:

אשר ל"כלל" - על "כלל" לא באים בטענות, לממשלה באים בטענות, מבחינה זאת, שהיא צריכה לצמצם את הוצאותיה. והיא תצטרך לצמצם,

אין פה ברירה.

מר י. דקל:

אבל כאשר באים בשם איזו סיסמא, האומרת שצריך להשאיר מקום ליוזמה הפרטית להתפתח בארץ הזאת, שלא יסוו יוזמה צבורית תחת כותרת שאינה ראוייה לה.

השר י. נאמן:

אם הבנקים הם ציבוריים, אז למה שהישוב לא ישכנע את יפת, שישקיע זאת דרך הישוב.

מר י. דקל:

יפת מוכן להשקיע באותו מקום, אבל שיבטיחו לו תשואה קבועה של 25% לחודש. אם לא, לא כדאי לו. זו ההערה בקשר למסד הפרטי.

עכשיו, נחזור למפרץ אמנון, כי ים-המלח זה דבר

משני כרגע.

ראשית חכמה, מדובר במאות מפרנסים. התכנית המקדמית שהכיננו היא ל-300 מפרנסים. זה הרבה מעבר למה שתוכנן באזורים אחרים. הפיתוח יהיה בשלבים. אני גורס, שמנהל מקרקעי ישראל לא יצטרך להקצות בבת-אחת את כל השטח או את אותו שטח שיפותח בעוד 15 שנה. קודם כל, הוא יאפשר לתכנן. הוא צריך להוציא מה שנקרא: הרשאה לתכנון. לאחר שהוא יוציא הרשאה לתכנון, התכנית תובא לאישור ועדת בנין ערים. שם זה סטטוטורי. ישנה ועדת בנין ערים מיוחדת של חוף הכנרת, שהמועצה הארצית לתכנון ובניה יפתה את כוחה לדון במעמד של ועדה מחוזית והיא תאשר את התכנית. אחרי זה יקצו חלקות. את אותן חלקות שיקצו לפיתוח ראשון, יקצו למי שיפתח ראשון. אין כל ספק היום, שמושב אמנון והתאגיד של הישובים בסביבה, הם שיפתחו זאת לראשונה. אין איש מונע, להפך. היום האנשים

האלה מנסים לגייס שותפים. כי בניגוד למה שהיה בגולן, שהפיתוח הגיע לרמה של כושרם לעמוד בתשלומים וכל פיתוח נוסף הוא כבר מעל לכוחם. זה לא ענין של האם יש או אין תקציבים למשרד התיירות.

בענף התיירות, ההשקעה לעובד היא השקעה גבוהה, לפחות בתחום של האיכסון. זו השקעה הרבה יותר גבוהה מאשר בתחומים האחרים של הבילוי. ככל שיעסקו יותר במקומות איכסון, ההשקעה לעובד תהיה יותר גבוהה. לכן הם מנהלים מו"מ עם משקיעים זרים. אנחנו, כשלעצמנו, מעניינים קבוצה של משקיעים אמריקאיים שיבואו להשתתף איתם - ואז בוודאי המדינה תהנה מהשקעה אמיתית ולא השקעה מדומה של חוץ.

מכל מקום, מדובר פה גם בתקציב הסוכנות היהודית ולא בתקציב הממשלה, לצורך הסיוע למתיישבים במקורות המימון העצמאיים הראשוניים.

ללא אישור ההצעה כפי שהבאתי כאן, יש לי חשש, שיהיו עוד הרבה, הרבה שנים של דיונים וברורים על מי זכאי ומי לא זכאי, כאשר האנשים שהושבנו שם, בידיעה ברורה, שיהנו מאמצעי היצור האלה, לא מסוגלים אפילו לגשת לתכנון.

מר א. בבאי:

מועצת מקרקעי ישראל החליטה להקים ועדה משותפת למינהל ולמשרד התיירות, שהיא תהיה הגוף הממלכתי, הממשלתי, שיווסת את כספי המדינה או כספים מבחוץ שמושקעים בתיירות. לדעתי, זה הגוף היחידי שיכול להכריע למי להקצות קרקע ומה אמצעי היצור שיש לגורם זה או אחר לעומת המתחרים. כמעט את כל שטח הכנרת, הקצאנו בשנה האחרונה לישובים. נשאר לנו השטח הזה. אמרנו: "ירבותי, בואו נחליט לתת חלק מהשטח לישוב הזה ואת השאר להקצות ליוזמה פרטית." ואכן נתקבלה החלטה שאת השטח הזה לא נקצה. לכן, עם כל הכבוד לוועדה הזאת, היא יכולה רק להמליץ לפני מועצת מקרקעי ישראל, שלה הסמכות למי להקצות ובאילו

תנאים. לכן ביקשנו להגיש תכנית לועדה המשותפת, שיושבים שם גם מהנהלת המינהל וגם הנהלת משרד מסחר ותעשייה, שהיא בודקת נושא זה.

מר י. דקל:

בבאי, אתה רוצה לגרום לכך, שנשאל פה שאלות את

מינהל מקרקעי ישראל?

מר א. בבאי:

תשאל שאלות.

מר י. דקל:

למי הקצאתם את שטחי מגדל? באיזו רמת בזבז

הקצאתם את השטחים האלה? איזה מטרד אי ענק חילקתם שם כמעט במתנה? מה אתה מספר לנו על הפינה האחרונה שנשארה בכנרת?

מר א. בבאי:

מר דקל, אתה יודע יפה מאוד, שלא נשארו בקרקע

הארץ הזו קרקעות, אלא רק להקציב לאנשים לאמצעי יצור. אז שיקום גוף, לא אתה ולא אני, שיהליט למי לתת אמצעי יצור, כמה ואיפה. זה לא יתכן?

מר נ. זוילי:

שלא יקימו ישובים.

מר א. בבאי:

אפשר להקים. אני אומר, שלגבי כל מיני ישובים

יש ועדה משותפת, שהיא קובעת איך ללווה זאת. סה"כ, אמרנו, שיש להביא זאת לועדה המשותפת, שתחליט.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

השר י. נאמן:

יש לי בענין זה הערה אחת. זו ועדה ממשלתית, שאם לא מערערים תוך שבועיים, כל החלטה שלה היא כמו החלטת ממשלה. לכן, גם שני המשרדים שהזכרת, אם זה משרד החקלאות ומשרד התיירות, חייבים להיות מושפעים מהעדיפויות שאנו נותנים כאן. כל הרעיון של שילוב הממשלה וההסתדרות הציונית בועדה משותפת לעניני התישבות הוא כדי שנוכל לכוון, בצורה משותפת, את עבודת הפיתוח במדינה.

אוסף לזה, שכשר המדע והפיתוח, אני במיוחד הייתי רוצה להיות שותף להכרעות אלה, כי המצב הוא, שבמקרה זה, משרד החקלאות פורמלית אחראי על המינהל.

מר בבאי:

הוא לא אחראי. השר הוא יו"ר.

השר י. נאמן:

לגבי משרד התיירות - זה במסגרת הפונקציה שלו, אך משרד התיירות אינו יושב בועדה זו באופן קבוע ולכן, הוא אינו "חיי" את העדיפויות ההתישביות, שאנו "חיים" אותן כאן.

אם מועצת המינהל אינה מתחשבת מספיק בהנחיות, אהיה מוכן לכתוב מכתב מיוחד למועצה ולבקש, בשם חברי הועדה, שתהיה יותר תשומת

לב להכרעות אלה.

מר בבאי:

אני מציע, שתכנית זו תוגש לוועדה המשותפת, למינהל ולמשרד התיירות. זה ילך יותר מהר.

השר י. נאמן:

אם אין יותר השגות לגבי הצעה קונקרטית של אמנון, אני מציע שנאשר זאת כהמלצה שלנו. כמובן, שבמקרה זה, הסוכנות היהודית בודאי נמצאת במגע עם המועצה, הגישה את התיק והעניין ידון אצלכם.

אלימ ד. סתו:

כחבר מועצת מינהל מקרקעי ישראל אני יכול לומר, שהבעיה היא לא במועצת המינהל. הבעיה בנושא זה היא במשרד התיירות. זו ועדת שניים של המינהל ומשרד התיירות, אך הקונפליקטים בין החלטות ועדה זו לבין מגמות משרד התיירות בפועל, נובעים בעיקר מבעיות של משרד התיירות. לכן, את הדברים צריך לעשות לא עם המינהל, אלא עם משרד התיירות.

מצד שני, ועדה זו היא ועדת שרים ותוקף החלטותיה

הרבה יותר חזק.

השר י. נאמן:

בודאי.

אלימ ד. סתו:

כפי שאתה העמדת זאת, אתה מקבל כביכול את הגישה,

שאלה רק המלצות לוועדה אחרת.

השר י. נאמן:

לא, אמרתי שאלה הן החלטות ממשלה.

אלימ ד. סתו:

יש מקום לבדוק, כעבור זמן קצר לאחר קבלת

ההחלטות האלה, באיזו מידה גופים ממשלתיים אחרים הולכים אחרי החלטות אלה.

השר י. נאמן:

נסכם בזה, שלגבי כל הנושאים התיירותיים, נזמין

שוב את משרד התיירות ונעשה מעקב על כל נושא ונושא.

מר נ. זוויילי:

אני מציע, שהחלטת הועדה תובא קודם למשרד

התיירות, במקביל למינהל, כדי שאם ירצו לערער, יערערו.

מר י. דקל:

שר החקלאות הוא ראש מועצת מקרקעי ישראל והוא גם

ראש מינהל התכנון, כששניהם גופים סטטוטוריים. מי יפסוק בינו לבין עצמו? כי שר

החקלאות פסק במינהל התכנון בענין יעוד ישובים אלה וזה הועבר לועדת המעקב של

ועדה זו. למעשה, בפרוטוקול של ועדה זו הופקדה החלטת מינהל התכנון, שפסקה

חד-משמעית, שענף התיירות הוא חלק מפרנסת ישובים אלה. אז שר החקלאות עכשו,

במסגרת היותו יו"ר מועצת מקרקעי ישראל, יפסוק אחרת?

גבי פ. אלבק:

לגבי השאלה אם רוצים תיירות ואיך לעודד אותה,

זה בודאי ענין בסמכותו של שר התיירות. אך לגבי השאלה איך להקצות את ענף

התיירות כמשאב כלכלי, מבחינת פיתוח ההתיישבות, הרי שזה בודאי ענין של סמכות

ועדה זו. מועצת מקרקעי ישראל צריכה לקבוע את המדיניות הקרקעית של ניהול קרקעות המדינה וקרקעות קייל, אך לא היא קובעת איפה מקימים ישובים, או למי מקצים משאבים.

מר א. צור:

לי יש רעיון. כיוון שאני לא ידעתי בכלל על הדיון בנושא זה ואינני יודע מה חוות הדעת של השר שלי בענין הזה, אני מציע שנדחה זאת לעוד שבוע.

מר י. דקל:

יש לו זמן של שבועיים לערער - שיערער.

מר א. בוכמן:

בלי להכנס לענין הספציפי, אני חושב, שועדה זו אינה מוסמכת לחלק את משאבי המדינה. כשם שהיא לא מחלקת את משאבי התקציב, כך היא לא מחלקת את משאבי הקרקע. אז כל החלטה יכולה להיות רק המלצה למי שמחליט איך להקצות את משאבי המדינה.

השר י. נאמן:

זה לא כך. יש נוהל של ועדות שרים, שהחלטותיהן הן החלטות ממשלה. נכון, שכאשר מדובר בהקצבה, יש נוהל מסוים להקצות. אך לאחר שיש תקציבים ולאחר שהמשרדים קיבלו כל אחד את כספו, אז ההחלטות האלה בעניני התישבות הן הקובעות ואז הן אומרות אילו ישובים יקומו, לאן ילך הכסף וכו'. להנחיות כאן יש בהחלט תוקף של החלטות ממשלה.

מר א. בראון:

ההחלטה היא להקצות את שטח מפרץ אמנון להתישבות, אך יש להשאיר גם שטח לנושאים אחרים. זה מקום יוצא מגדר הרגיל ויש שם מספיק

שטח. אני חושב, שהועדה אינה יכולה להגיד באופן מוחלט, שלא לתת לאף אחד.

מר נ. זווילי:

יהודה לא דיבר על הכל או על כלום. עומד שם ישוב, שמשרד התיירות אינו מוכן להתחיל לדון בתכניותיו, כי הוא אומר, שהן אינן מיועדות לישוב זה.

מה שצריך כאן, שינתן מהועדה "אור ירוק" להתחלת פיתוח התיירות לישובים המוקמים שם.

עמדת שר החקלאות ברורה, בכך שהוא נתן גיבוי לתכנית המתאר של הפרוגרמה. עמדת גרופר כראש המינהל היא סיפור אחר. הפרוגרמה מבוססת על תיירות. אז צריך לאשר את התיירות לישוב זה.

השר י. נאמן:

אני חושב, שאפשר לקבל את הקו האומר, שהועדה מאשרת את התכנית ובהחלט מקבלת, שיש להקצות שטחים בחוף לישוב, לצורך ביצוע תכנית זו. אנו בהחלט מביאים בחשבון, שזה לא בלעדי ותהיה פה רזרבה, אלא אם הם יתפתחו כל כך, שהם יוכלו להמשיך. אנו אומרים, שהם זקוקים לשטח ולכן, אנו מחייבים לתת להם שטח. זו המלצתנו.

אני מבין, שהפרוגרמה אושרה. אם יהיה ערעור,

נדון בזה שוב.

מר בבאי:

אני בטוח, שגם שר החקלאות וגם שר התיירות יגישו

ערר. יש ועדה משותפת - אז מה יותר קל להגיש זאת שם?

השר י. נאמן:

זו החלטת ועדת השרים. אתם תקבלו את ההחלטה

הזאת בדואר ואז תפעלו כפי שאתם צריכים לפעול.

מר נ. זווילי:

אנו נגיש את התכניות גם לוועדה זו.

השר י. נאמן:

אנו נותנים את הגושפנקא, שזו תכנית מאושרת

מבחינת המדינה.

הת/88 - מעקב אחר פעולות בתחום ההתיישבות

א. יועזר

מר מ. עין-מור:

(מראה על מפה) - בסוף יולי אישרה ועדת התכנון

העליונה את הפקדת תכנית בנין העיר של יועזר. כאשר אני, כאיש "ערים", אומר

יועזר, כוונתי ליועזר מערב. יועזר בנויה משני ישובים. כאן יש תכנית של

המחלקה להתיישבות של גרעין "סתו" והתכנית של חברת "ערים", שהוכנה במשך כשנה,

מתואמת מכל הבחינות עם תכנית גרעין "סתו", כולל מיקום המוסדות, שיהיו משותפים

לשני הישובים.

התכנית שאנחנו העברנו ואישרנו היא תכנית של

כ-500 דונם.

מר א. תבין:

איפה זה נמצא בדיוק?

מר מ. עין-מור:

מול הכפר דיר-בלוט, מצפון לבית-אריה.

מר מ. עין-מור:

תכנית זו היא תכנית מיוחדת מבחינה זו, שזו תכנית "בנה ביתך" ביו"ש, במתכונת מדויקת של פרויקטים של "בנה ביתך", שהחברה עוסקת בהם מצפת ועד אילת. כלומר, הציבור יוזמן להירשם ותיערך הגרלה.

הפיתוח כולו, כולל מוסדות ציבור, יעשה ע"ח המשתכנים. מבחינה זו, שפר חלקם של אלה, הבאים ל"בנה ביתך" בתוך "הקו הירוק", כי הם אינם צריכים לשלם את מוסדות הציבור. כאן זה היה תנאי של המועצה האיזורית, שלא תאשר את התכנית, אלא אם כן יהיה מימון של מוסדות ציבור.

החברה הגישה תכנית של 13,500 דולר לפיתוח מגרש של 600 מטרים, בתחום הקו הכחול. בתיאום עם יו"ר המועצה האיזורית קבענו, שיגבו עוד אלף דולר מכל משתכן ובכך נוכל לתת מעון יום, משרדים לועדה, גן ילדים ובית כנסת.

אנו נפרסם, בשלב ראשון, 200 מגרשים. גם השטח הזה מחולק לשלבי משנה של 80, 30, 35 ועוד 55 מגרשים, בהתאם למספר הנרשמים. ז"א, אם ירשמו בסביבות 80-60 איש, אנחנו נפתח את החלק הזה, אח"כ נשלים עם החלק הזה, עד לחלק האחרון. כאמור, 200 מגרשים בשלב הראשון.

התכנית מתואמת תיאום מלא עם כל הגורמים הנוגעים

בדבר: המינהל - הקרקע היא חלק של המחשב של המינהל, כך שהיא קרקע מדינה; התשתית לראש השטח מתואמת עם משרד הבינוי, המינהל לבניה כפרית, מבחינת דרך גישה, חשמל, מים וביוב.

מר י. דקל:

איך המים?

מר מ. עין-מור:

עם כביש הכניסה, שבא מכביש בית-אריה - אלקנה.

מר י. דקל:

אך אתה אומר, שזה מתואם עם הגורמים, בקשר להנחת

צינור מים. האם אני רשאי להפסיק מיד את הנחת צינור המים על ידינו?

מר מ. עין-מור:

זה מתואם.

מר י. דקל:

אז אתה תחזיר לנו את ההשקעה?

מר מ. עין-מור:

התשתיות לראש השטח מתואמות עם המינהל לבניה

כפרית במשרד הבינוי. בנושא הביוב היתה הסתיגות בועדה העליונה לתכנון ואני מפנה תשומת לב חברי הועדה, שאין מאשרים תכניות בנין עיר בנושא הביוב, בנימוק של חבירה לקו ניקוז איזורי, שאיננו קיים וככל הנראה לא יהיה קיים גם בסוף עשור זה. ישנה ועדת משנה, שגוזלת זמן נוסף, שלמעשה אישרה את התכנית. אם לא קיימת

תכנית ביוב איזורית, חבל לעכב את את אישור התכניות בועדת בנין ערים.

אנו ממתינים לקבל את האישור במחצית חודש זה.

יש להניח, שבמהלך אוגוסט הפרויקט יפורסם לציבור ואנו מקווים להצלחה.

מר נ. זווילי:

כשאתה אומר מתואם עם משרד הבינוי, מה זה אומר?

מר מ. עין-מור:

זה אומר, שכל מה שבתחום הקו הכחול של תכנית בנין ערים, חברת "ערים" מבצעת פיתוח מלא, באמצעות מימון המשתכנים. כל מה שמחוץ לקו הכחול, לגבי תשתיות לראש השטח, יש סיכום בכתב מאוקטובר 83, שאושר ביולי 84, של מימון תשתיות ע"י משרד הבינוי לראש השטח. כל התשתיות בסכומים נקובים.

מר א. בראון:

מה זה במפה החלק מימי?

מר מ. עין-מור:

התכנית של גרעין "סתו".

מר א. צור:

אני רוצה להוסיף. לגיבל הזה יש גרעין, שנקרא גרעין "אדנים", שעומד להתיישב. לנו היו חבלי קליטה קשים מאד עם גרעין זה, שחשבנו שהוא יוכל להרים פרויקט זה. כאשר ראינו, שזה בלתי אפשרי, החלטנו על שיטה חדשה - להפנות זאת לגורמים ממשלתיים, שירימו את הפרויקט. בשיתוף משרד הבטחון ויוסי מרגלית, זו התוצאה של מה שיקרה בשטח. הם יצאו כבר בפרוספקטים וסייה יחידות הדיוור הנמצאות שם הוא 900.

מר י. דקל:

הישוב יועזר לא נכלל ברשימת הישובים, שהוטל על החטיבה להתיישבות להקים. למרות זאת, בהתחשב בנחישות רוחה של הקבוצה הראשונה שעלתה למקום בתנאים לא תנאים, עשינו מספר פעולות על מנת להקל עליהם את החיים במקום. יש במקום 22 משפחות. הם גרים ב-15 קרוונים מיושנים ששופצו ועוד 15 מבנים חדשים, שעכשו מושלמת הצבתם. יש עוד 8 משפחות מועמדות, כך שביחד יהיו 30. הוקמו גם שני מבנים טרומיים כמבני ציבור ברמה די נמוכה.

בסייה, אנשים אלה גילו נחישות לא רגילה במה שקשור בתנאי המחיה ובאורח החיים. הם עברו כבר שני חורפים בקרוונים מיושנים אלה. אנו צופים, שיתחילו לבנות את בתיים בקרוב.

אספקת המים עד היום היתה במיכליות. כרגע חברת "מקורות" מבצעת צינור, במימון החטיבה להתיישבות, כאשר נציב המים התחייב להחזיר את המימון בשנת התקציב הבאה. אנו מקווים, שאמנם באמת נראה חזרה את הכסף.

דרך הגישה למקום נעשתה ע"י משרד הבטחון.

מר א. בראון:

גם את המבנים הראשונים.

מר י. דקל:

מכל מקום, בקרוב יתחילו לבנות את "בנה ביתך".

מה שאני מצפה הוא, שגרעין "אדנים" וגרעין "סתו"

ימצאו "אדני-סתו", כדי שיוכלו ביחד לחיות.

השר י. נאמן:

זו לא הבעיה היחידה מהמין הזה, שאנו נתקלים בה

עכשו.

מר נ. זווילי:

אני מבין מדברי המנכ"ל, שתרומת המחלקה עד עכשו תיפסק. כלומר, אנו לא רואים בזה ישוב בטיפול המחלקה - כדי שלא תהיינה אי-הבנות. מתקציב החטיבה הוזרמו לשם השנה חצי מיליארד ל"י וצריך להיות ברור, שאנו לא מסוגלים לעמוד בזה.

מר י. מרגלית:

אם יצליח התסריט של הקמת יועזר-אדנים - ונקווה שזה יצליח - יהיה לנו אותו סיפור עם שתי המנהרות, יהיה לנו יועזר-מזרח ויהיה לנו יועזר-מערב.

לגבי יועזר כיועזר, יש החלטת ועדה זו על הקמת הישוב כישוב בהשקעות עצמיות. יש החלטה של ועדת הכספים של הכנסת, מיוחדת ליועזר פלוס עוד 3 ישובים, על תשתיות לראש השטח.

באשר ליועזר-מערב, באמצעות חברת "ערים" התקיים כל אותו תסריט רגיל של הקמת ישוב ביוזמה פרטית, כאשר היד המארגנת היא חברת "ערים". באשר ליועזר-מזרח, במקום יש ישוב זמני. באמצעות קק"ל, אנו פרצנו חלק של התשתיות, כדי לאפשר לקבוצת הראשונים להתחיל בבניית בתיהם. יתרת ההשקעות, כולל הקמת הבתים, היא ע"י המתישבים ובמימוןם, כולל מבני הציבור.

מר א. בראון:

מה התשתית שאתם עושים?

מר י. מרגלית:

פריצות בלבד. יתר ההשקעה על חשבונם.

מר א. בראון:

ומה עם מים, חשמל וכל היתר?

מר י. מרגלית:

בתוך הישוב על חשבונם. עד לישוב - המערכת

שלנו.

השר י. נאמן:

זה נראה סביר. אני מבין, שמה שהחטיבה השקיעה

עד עכשו צריך להביא את חברת "ערים" למצב, שבו היא יכולה להמשיך במקום זה על רגליה.

מר י. מרגלית:

יש הפודה כיום בין שני האתרים, בין המוקד,

שעליו בונה חברת "ערים" לבין המוקד, שעליו מתחילה בנית הקבע של יועזר. אם תהיה באמת הרשמה בחברת "ערים" והיא תגיע למספר מינימלי, שיצדיק את העליה לשטח, יהיה פער, מבחינת המרחק בין שני הישובים. אני מקווה, שבמשך הזמן פער זה יסגור לכיוון איחוד שני הישובים.

אלימ ד. סתו:

אם יש איזה רושם שלילי ממה שאמר עכשו יוסי, אני

מוכרח לומר, שחבל שבתכנית זו צבוע רק החלק המערבי. אם היו צובעים את התכנית

כולה, היה קשה מאד להבדיל בין החלק המזרחי לחלק המערבי, כי לפחות מבחינה
 תכנונית, הכל תפור ביחד. המרכז נמצא במקום החיבור בין שני החלקים ובסייה, זה
 נותן ישוב ארוך, בגלל תנאי השטח וכולנו מקווים, ששני הגרעינים יתגבשו יחד
 לישוב אחד.

השר י. נאמן:

אני מוכרח לומר שכפיזיקאי, הציוור הזה, עם
 המוסדות המשותפים בחלק הצר באמצע, נותן צורה של מספר 8 ומי שיקח ספר ויראה מה
 קורה לגרעין אורניום לפני שהוא מתבקע, יגיע בדיוק לצורה זו.

מר נ. זוויילי:

לדעתי, צריך לעשות כל מאמץ כדי שהבניה תהיה
 מרוכזת, כי העלות לתשתיות תהיה כפליים. עד שיהיה איחוד, זה עוד עשור וזה
 בזבז משאבים.

השר י. נאמן:

יש מי שמשגיח על כך, שהתכנון יהיה עד כמה שאפשר

יותר אחיד?

מר י. דקל:

אי אפשר.

מר א. צור:

אנחנו משתדלים, אך זה לא הולך.

גבי פ. אלבק:

צורת ה-8 נובעת מהבעלות על הקרקע, כי יש חיבור

צר מאד בין שני שטחים, שהם אדמות מדינה.

ב. עופריםמר מ. עין-מור:

החלק שנוגע לעופרים ב', מבחינת חברת "ערים", פחות שמח. אנחנו השלמנו את הפרוגרמה של התכנון, כאשר הגענו לשלב של נקודת ההתחלה העניינית מבחינת התשתיות לראש השטח, התברר לנו שאין כל אחיזה של תשתיות לראש השטח, למעשה לשום דבר, לא לכביש ולא למים. הביוב, בכל מקרה, הוא פתרון מקומי.

משרד הבינוי לא בא לקראתנו, כמו בנושא יועזר ולמעשה נתן הנחייה, שכל פיתוח חדש יביא בחשבון, שתשתיות לראש השטח ימומנו ע"י המשתכנים. נותרנו במצב, שגרעין חברת החשמל, שהוא הגרעין הגדול, גרעין "ירינת" וגרעין "גלי עליה"....

גבי פ. אלבק:

זה התחיל ממשרד התקשורת.

מר א. צור:

סניה מדבר על סנטה-ברברה - עופרים ב'.

מר מ. עין-מור:

אני חש חובה לדווח כאן, כי בהחלטת ועדה זו הוטל על חברת "ערים" לפתח את מתחם עופרים ב' עבור שלושת הגרעינים שציינתי. למעשה, מה שקרה בעופרים א', השפיע ככל הראה על עופרים ב', מבחינת תשתיות לראש השטח. למרות מה שאורי אמר, אין לנו היום כל נקודת אחיזה ולכן, המגע עם הגרעינים הופסק. אין לנו כל אפשרות לומר להם איפה תהיה הכניסה לישוב ולכן יגיע הכביש.

לכן, הנושא כרגע הוא רדום לחלוטין. אין נקודת התחלה ואי אפשר להמשיך לטפל.

גבי פ. אלבק:

יש כביש שנפרץ. אמנם, הוא לא עם אספלט, אך נוסעים עליו מבית אריה. היות ומדובר על הרבה גרעינים וזה ישוב כל כך גדול, אז מעט החיבור שצריך לעשות אינו משמעותי.

מר י. מרגלית:

יש החלטה של כל הועדות למיניהן על עופרים אי, שזה כולל תשתיות לראש השטח. זה אותו ישוב שהיה מיועד לעובדי "בזק", ביחד עם "דביר" וכו'. שם העניין נמצא במצב לא רק רדום, אלא שמבחינת אנשי משרד התקשורת, הוא כנראה נפל. חברת "דביר" קיבלה את הזכויות מאנשי משרד התקשורת להיות המוביל והיא שוקלת היום אפשרות לגשת שם לבניה.

אלימ ד. סתו:

היא כבר עובדת בשטח.

מר י. מרגלית:

היא התחילה בפריצות. הם גם עומדים לפנות למשרדנו, שיתכן ונכיר בבניה שלהם כבניה שזכאית למימון חלקי.

בכל מקרה, התשתיות לעופרים בי, צריכות לצאת מהיסוד של תשתיות לראש השטח לעופרים אי. את התשתיות לעופרים אי קרוב לוודאי שנעשה.

נראה לי, שלא יהיה כל קושי לחבר את סנטה ברבורה עם עופרים אי. אני יודע, שהחברה ניגשת לבניה במקום, לפחות להכשרת תשתיות. משתמשים בכביש, שהצבא פרץ, משפרים אותו וממנו יעלו לראש האתר. כך שאני סבור,

שהסיבה העיקרית של עיכוב פיתוח סנטה בוכרה לא צריך להיות היעדר התשתיות. אם יש גרעין רציני, שמתכוון ללכת, לדעתי טוב תעשה החברה אם תמשיך בתכניות הפיתוח שלה. ברור לי, שלא יהיה קושי לקשור אותם.

מר מ. עין-מור:

מי מוכן לתאם מה שמגיע לעופרים אי?

מר י. מרגלית:

אני מאמין שיגמרו את אי ולא תהיה בעיה לגבי בי.

גבי פ. אלבק:

אפשר להציע, שישבו ויבדקו עם משרד הבינוי.

השר י. נאמן:

הצעתי היא, שמשרד הבינוי יזמן אותם ויקח זאת

בידיים.

מר י. מרגלית:

אנו עומדים אתם בקשר.

ג. קדר (נאות אדומים)

השר י. נאמן:

אנו עוברים לדון בנאות אדומים. כדי שלא יהיה

בג"צ מעירים לי, שהמדובר בקדר.

אני קיבלתי פניה ואני מבין, שיש שם בעיה של שני

גרעינים, שיושבים בשטח והאחד אינו רוצה את השני.

מר ג. שילה:

בנאות אדומים יש כרגע שתי בעיות עיקריות: בעיה

אחת, מי "בעל הבית" על ישוב זה, האם הוא שייך להסתדרות הציונית ו/או למשרד הבינוי; בעיה שניה - האנשים עלו לפני כחודש למקום, בסיוע משרד הבטחון והמועצה האיזורית וגרים היום באוהלים. מדובר בשתי קבוצות, שאינן רוצות "להתחתן" ביניהן וועדה זו היתה מקלה עלינו, אם היתה מחליטה מי ישב שם ומי יזוז למקום אחר. כי עם כל הרצון שלנו "לשדך" בין שתי הקבוצות, זה לא הולך.

הבעיה הראשונה היא חשובה יותר - מי הגוף

ש"מרים" ישוב זה. אם מקימים ישוב חדש, צריך לתת משאבים מינימליים, כדי שאפשר יהיה לחיות שם. עוד מעט מתחילה שנת לימודים והאנשים גרים באוהלים. את המים מובילים במיכלית, שהעמיד משרד הבטחון. אי אפשר להמשיך כך יותר מכמה שבועות. הבעיה השניה, כאמור, היא בעית שני הגרעינים, ששניהם גרעינים טובים וחבל אם "יתפספס" העסק הזה.

מר י. דקל:

הנושא של נאות אדומים היה כאן בדיון. יש החלטה

מפורשת על כך, שנאות אדומים היא חלק ממצפה יהודה.

גבי פ. אלבק:

להיפך. אני הצעתי לבטל את ההצעה להקים את נאות

אדומים ואתם התנגדתם לכך בתוקף.

מר י. דקל:

זה לא נכון, תחפשי את הפרוטוקול. נאות אדומים, לפי גירסתנו, היא חלק של מצפה יהודה. אנו היינו מוכנים לקבל את הקרקע, שמוקצית למצפה יהודה, אך אף אחד לא היה מוכן לתת לנו אותה. אתם הרחבתם את מצפה יהודה לכל עבר. הגדלתם את השטחים לכיוון של מרסבא, לפי המלצת פליאה. זה אינו ישוב בטיפולנו. זה ישוב עירוני פרטי.

השר י. נאמן:

לי יש הרושם, שהבעיה שיש שני גרעינים ולא אחד היא בעיה אופינית, שתצטרכו להתעסק בה. כי מי עוסק בגרעון, אם לא אתם?

מר י. דקל:

אני רוצה שהדברים יהיו ברורים. אנו היינו אלה שהבאנו לוועדת השרים את ההצעה להקים את הישוב קדר. המיקום שהצענו היה במקום, שלפי הבנתנו, חיוני לפתח את ההתיישבות באיזור. הקרקע לא נמצאה זמינה בין מנזר מרסבא והתפתחות הכפר הבדואי ובדייה. שם לא קיבלנו אישור להקים ישוב.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

מר י. דקל:

אני רוצה שהדברים יהיו ברורים. אנו היינו אלה שהבאנו לוועדת השרים את ההצעה להקים את הישוב קידר. המיקום שהצענו היה במקום, שלפי הבנתנו חיוני לפתח בו את ההתיישבות באזור. הקרקע לא נמצאה זמינה בין מנזר מרסבא והתפתחות של הכפר הבדואי בשם ובדייה, לכן לא קיבלנו אישור להקים שם את הישוב הזה. מדרום יש אישור להקמת ומת-קדרון. מצפון יש אישור להקמת מצפה יהודה. בנסיון אחרון, באנו בדברים עם כל מי שאפשר היה, שיקצו לנו את

השטחים שהם על יד מצפה-יהודה. נאמר לנו, בצורה ברורה, שיש שם איזה יהודי, שיש לו איזו תביעה על השטח - מייבסקי. כולם אומרים שזה קשקוש, אבל אי אפשר לעשות שם כלום, קמייט הקרקעות לא מוכן להקצות לנו את הקרקע.

הגב' פ. אלבק:

אתה לא מדבר על אותו מקום.

מר י. דקל:

אני לא יודע על איזה מקום את מדברת, אני יודע

על מה אני מדבר.

לאור זה, החטיבה להתיישבות אינה אחראית להקמת הישוב ששמו, לא מצפה יהודה ולא נאות אדומים. לפי הבנתי, החלטנו פה, באחת ההחלטות, שנאות-אדומים הוא מובלעת בתוך מצפה-יהודה.

הגב' פ. אלבק:

לגבי רמת-קדון, המיקום שמצויין כאן הוא פחות או יותר נכון. יש החלטה מלפני 3 שנים, שזה יהיה ישוב עירוני ביוזמה פרטית. היתה יוזמה פרטית של מייבסקי, שעשה נסיון לרכוש שטח, לבנות עיר נוספת, שהיא ממזרח לרמת-קדון. קצת צפונה, בעיקר מזרחה. אפשר לומר - צפון-מזרח - מזרח לרמת-קדון. אם רואים פה במפה איפה רמת-קדון ונאות אדומים, זה בערך בקו שהוא בחצי הדרך צפונה בין רמת-קדון ונאות-אדומים, ומשם, הרבה מזרחה. זה ממזרח למוטבא. זה שטח, כמו רמת-קדון, בתהליכים של רכישת קרקע. הם הגישו בקשה להושם, אך לא התקדמו הרבה ועם הרבה פקפוקים, אולי ביום מן הימים, הם יצליחו להשלים את הרכישה. בנפרד, היתה בקשה לבדוק אדמות מדינה בשביל ישוב של ההסתדרות הציונית בשם נאות-אדומים, שזה מצפון מערב לאיתור של מצפה יהודה.

השר י. נאמן:

זו החלטה מספר 27. אני מחזיק אותה לפני. כתוב

שההסתדרות הציונית תעשה זאת.

מר א. בראון:

ליד גיינגס.

הגבי פ. אלבק:

זה האיתור, שהיום, הוא במשבצת הצהובה של נאות
אדומים. שם בזמנו בדקנו את השטח והכרזנו עליו כעל אדמות מדינה. זה שטח שהוא
קרוב ל-2,000 דונם. זה צפונית - מערבית מהאיתור של מצפה יהודה.

האיתור הזה של "נאות אדומים" עבר את התהליכים
וההכרזה והיתה החלטה של ועדת השרים להתיישבות להקים שם ישוב, והישוב יהיה עיי
ההסתדרות הציונית.

מר י. דקל:

לא.

השר י. נאמן:

החלטה הת/27 מאפריל 82 אומרת, בסופו של דבר, כי
"האחריות להקמת הישוב מוטלת על ההסתדרות הציונית העולמית."

מר י. דקל:

זה היה ב-נ.צ. שנמצא בדיוק בין מרסבא ורובדייה
ואת פסלת את האתר הזה. תבדקי את ה-נ.צ. בבקשה.

הגב' פ. אלבק:

לא, לא. זו בדיוק המשבצת שעליה כתוב נאות

אדומים.

מר י. דקל:

בהחלטת ועדת השרים על הקמת נאות אדומים, ה-נ.צ.

הוא בין מרסבא ורובדייה.

השר י. נאמן:

לא, לא, עכשיו בדקנו.

מר י. דקל:

הרי אתה אז הבאת את החברה מהמינהל שהכשילו

אותי! רימו אותי! אם לספר פה את הכל, חברי הגרעין האלה הם נוכלים.

הגב' פ. אלבק:

תן לי לגמור לדבר. האיתור הזה שמצוייר על

המפה, שעליו כתוב: "נאות אדומים", זה האיתור שהוא אדמות מדינה. במקום הזה אין

רכישות פרטיות ולכן גם אין יזמים פרטיים, שהציעו את המקום להקמת עיר. יש שם

החלטה של הועדה הזאת להקים ישוב ע"י ההסתדרות הציונית. השטח הוא גדול מאוד.

הוא קרוב ל-2,000 דונם.

מר י. דקל:

אנו גורסים אחרת וזה לא מקובל עלינו.

הגב' פ. אלבק:

עכשיו, בשלב יותר מאוחר, כשנה לאחר מכן, כשהסתברו שההסתדרות הציונית לא התחילה לבנות כלום, ואילו הרכישות הפרטיות, הן של מצפה יהודה והן של רמת-קדרון לא התאמתו ובוודאי שאין ליזמים כמות של קרקע שתאפשר הקצאת מגרשים לכל אלה שקנו מהם מגרשים, הצענו להשתמש באדמות המדינה בנאות אדומים, כדי להחכיר את הקרקע ליזמים של מצפה-יהודה ורמת-קדרון, כדי שיוכלו לבנות שם במסגרת ההרחבה או הבניה של הישובים שלהם, כדי לעמוד בהתחייבות כלפי רוכשי המגרשים שלהם.

בהצעה זו שהוגשה לוועדה היה כתוב:

- א. להקצות לגורמים האלה מגרשים שלנו.
- ב. לאשר הקמת מצפה-יהודה.
- ג. לבטל את הקמת נאות אדומים ע"י ההסתדרות הציונית.

בא יהודה דקל ואמר: "אני לא מסכים, נאות אדומים

היא שלנו, אני לא מוותר על זה."

השר י. נאמן:

גם אני זוכר זאת.

מר י. דקל:

תפתחי את הסטנוגרמה. לכל היותר, מתי דרובלס

אמר זאת ולא אני.

השר י. נאמן:

יכול להיות שדרובלס אמר זאת. אתה צודק.

הגב' פ. אלבק:

בכל אופן, אמרתם שאתם לא מוותרים על נאות אדומים ולכן בהחלטה שנתקבלה לא נזכר ביטול נאות אדומים.

השר י. נאמן:

נכון, כתוב רק שיש לעזור לרמת-קדרון ולמצפה יהודה בשטחים שפליאה תקצה או תסמן. אני זוכר, שפליאה הביאה אז הצעה לבטל את נאות אדומים.

מר י. דקל:

ואני תמכתי בה.

השר י. נאמן:

יכול להיות, אז מתי הוא זה שעיכב זאת.

הגב' פ. אלבק:

אז אם כבר העלו את זה, אני רוצה להוסיף, שבדיעבד, אחרי שבינתיים היזמים לא הראו שום ענין לקבל מגרשים מהמדינה, משום שהם במילא רוצים להתקדם לאט מאוד עם הפיתוח, הם התחילו, איך שהוא, להתקדם עם הליכי רישום ועל חלק מהשטח, אולי הם כן יוכלו לאמת את הרכישות.

מר א. צור:

ברמת-קדרון 320 דונם התאמתו.

הגב' פ. אלבק:

מתוך 4,000 מגרשים שרכשו 320 התאמתו. אז היום הם אומרים, שבמילא הם לא יבנו במכה אחת 4,000 דונם. 300 ומשהו ישנם כרגע בתהליכי רישום, יש להם סיכוי, לכן הם רוצים לעכב את הבקשה שיקצו להם אדמת

מדינה. לאור זה, יתכן שיש מקום לשקול מחדש, את השטח של נאות-אדומים, לא להקצות ליוזמים הפרטיים ואולי כן לבנות שם ישובים עיי ההסתדרות הציונית, כמו ההחלטה המקורית, שבמילא לא בוטלה. מבחינת גודל השטח שם, הוא מספיק לשני גרעינים, אם רוצים, כי השטח הוא גדול מאוד. אבל אם לשני גרעינים, הייתי מציעה להושיב אחד בקצה המזרחי ואחד בקצה המערבי, שלא יריבו ביניהם.

מר נ. זווילי:

אני רוצה להתייחס לנושא שיהודה העלה, שהוא נושא שקיבלתי עליו אינפורמציה לפיה, שני הגרעינים שעלו לא הועלו עיי החטיבה להתיישבות. איני יודע מי העלה אותם. אנו לא טיפלנו בהעלאתם על הקרקע. הם לא גובשו עיי המחלקה להתיישבות. הויכוח ביניהם הוא לא ויכוח שיצרנו אותו בעצם עלייתם על הקרקע, אז בנושא של הגרעינים אין לנו כרגע עמדה.

מה שאני מציע - להחזיר את הנושא של נאות-אדומים לבדיקה של המחלקה. המחלקה תבדוק. אם היא תחליט שהיא יכולה להביא זאת לישיבה הבאה, אז יביאו את המלצת המחלקה חזרה לכאן.

מר בן-יוסף:

רציתי להעיר שיהודה צודק. האמת היא, שהנ.צ.

בהחלטה המקורית...

מר א. בראון:

זה כבר לא רלבנטי.

השר י. נאמן:

בסדר. רבותי, אני מבין ששני הגרעינים ישנם.

אני גם קיבלתי מכתבים מהם. אני מבין, שההסטוריה היא כזו, שיש גרעין אורגינאלי, שהיה כבר מזמן בענין. משום מה הוא לא פעל, הוא היה רדום.

מר נ. זוילי:

הוא גם לא עלה על השטח.

מר ש. גל:

סליחה אורי, זה לא נכון, שני הגרעינים עלו יחד

באותו היום.

מר נ. זוילי:

הגרעין הישן לא נמצא שם, הוא מבקר שם.

השר י. נאמן:

אני מציע כך: שמענו מהמועצה האזורית שהיא זקוקה

פה גם לאיזה אב ולפתרון לגבי הגרעינים האלה. אני מבין, שההחלטה האורגינאלית

שלנו לא בוטלה. נאות-אדומים זה ישוב, שבשעתו הוחלט להקים אותו והקמתו הוטלה

על ההסתדרות הציונית. אז אני מציע, שההסתדרות הציונית תיקח את הנושא, תעמיד

אותו על סדר היום שלה, תבדוק את שני הגרעינים, תחפש דרך לעשות צדק, או שלום,

או כל פתרון אחר שיהיה הפתרון המתאים לענין, תחליט מי הגרעין ותביא לנו הצעה.

תבדקו את הענין ותביאו לנו הצעה. ההחלטה כרגע עומדת, זו ההחלטה הישנה, משנת

1982.

מר י. דקל:

עד מתי יש ליזמים הפרטיים שם איזו שהיא זכות

כל שהיא. אלה שהם בשכנות, שני מטר הצידה?

הגב' פ. אלבק:

זה לא 2 מטר הצידה, זה 3 ק"מ. יש יזם פרטי

אחד, שיש לו איתור, כ-3 ק"מ לדרום מזרח, ויש יזם פרטי אחר, שיש לו איתור, כ-3

קיימ דרומה.

השר י. נאמן:

יהודה, התשובה היא ברורה. יש לכם שם חופש פעולה מלא על קרקע ממשלתית, של 2,000 דונם בערך, יש לכם שני גרעינים, תחליטו מה לעשות.

מר י. דקל:

אבל אתה יודע, היתה לי איתך התכתבות בקשר למרסבא, ובמידה ונצטרך לעלות קרוב מדי למרסבא, לא נוכל לעשות זאת.

השר י. נאמן:

אם יש 2,000 דונם, אני בטוח שאפשר לעשות גם זה

וגם זה.

הגב' פ. אלבק:

למרסבא יש טענה, שיש תכנית מתאר תקפה, שברדיוס של 2 קיימ ממרסבא אסור לבנות. זה לא נוגע לאיתור של נאות אדומים. זה נוגע אולי למצפה יהודה קצת ולרמת-קדרון.

השר י. נאמן:

יהודה, אתן לך עצה - כפי שהביאו תנינים לגולן, ביפן, בקיוטו, יש גני-סלע מדבריים - כלומר, ארגנו את המדבר כדי שיהיה גם אסטטי. אז מסביב למרסבא תשאירו רצועה שתהיה גן סלעים, תשאירו את המדבר בצורתו הנאה ביותר, ואחרי זה תדאגו, שהארכיטקטורה של הבניה בישוב זה תהיה כזו שהיא מזכירה את סיטי בלבס, או סנטה-ברברה המקורית.

אז סיכמנו את הנקודה לגבי נאות אדומים.

הגבי פ. אלבק:

אולי עוד נקודה אחת - קצה השטח של נאות אדומים

הוא בתוך שטח אש וזה צריך להיות מתואם עם הצבא.

מר א. בראון:

לא, זה לא כך.

השר י. נאמן:

אתה מקבל היתר ממשרד הבטחון.

(ד) אביר יעקב

השר י. נאמן:

אביר-יעקב. אני עצמי ביקרתי באביר-יעקב. אני

מבין, שכרגע יש שם כמה קרוונים ויש שם התחלות. הבעיה היא, האם הם יכולים לעבור את החורף בתנאים אלה, או שצריך לעשות שם עוד משהו. אם יש בעיות בענין זה...

מר א. בראון:

אני רוצה להגיד משהו על אביר יעקב. בזמנו

הוחלט, איני זוכר באיזו צורה זה כתוב, אבל כשדיברנו על גרעין אדם, שבגרעין אדם טיפלה החטיבה להתיישבות ובאביר יעקב טיפל משרד השיכון. האם אפשר לחדש את ההחלטה הזו ושמשרד השיכון יתחיל לטפל בהם כמו שצריך? כי עד עכשיו אנו מטפלים בהם. מדובר בצבא, בפטנטים איך להביא מים ודברים אחרים, זה לא יכול להיות כך.

מר י. מרגלית:

מה אני יכול לומר. אני רואה שאורי מטפל בהם כל כך יפה, שימשיך לטפל בהם. מחלקה להתיישבות ג', מישו הגדיר אותם.

מר א. בראון:

לא, א'י. יוסי, אני מדבר ברצינות. יש החלטה של ועדת שרים, שהאתר הזה יטופל ע"י משרד הבינוי והשיכון. אז נפגשו עם זה, נפגשו עם זה, אך לא יצא מזה דבר.

מר י. מרגלית:

אף אחד לא הבטיח להקים שם ישוב זמני. אתה הקמת

ישוב זמני, טפל בו.

הגב' פ. אלבק:

קודם כל, לסדר, צריך להעביר אותם לאדמות מדינה.

מר י. מרגלית:

אני אדבר עם השר בכיוון זה.

השר י. נאמן:

תדבר עם השר בכיוון זה. אני חושב, שהם גם היו, במידה מסויימת, בני טיפוחיו. הם יושבים בשטח. הם עושים רושם מצויין. אני מציע שתאמצו אותם. נכון שאתם באמת תכננתם ללכת שם בדרך של בניית קבע, אבל הם ישנם שם. יכול להיות, שעם תוספות קטנות, אתם יכולים להעביר אותם את החורף היטב ואז להספיק את בניית הקבע. אני מבקש שתקחו אותם לתשומת ליבכם. בינתיים הם יעשו את מה שהם התחילו.

(ה) נטףהשר י. נאמן:

נטף - אני מעלה זאת, משום שזה נושא שהיה כבר אצלנו במעקב. אני רוצה לדעת, האם המעקבים שלנו עוזרים. אני זוכר, שהבעיה עם נטף היתה, שאי אפשר היה לעבור דרך מעלה-החמישה. אני מבקש לדעת מה המצב בנטף?

מר ח. צבן:

קיימנו שם סיור משותף של המינהל לבניה כפרית והמחלקה להתיישבות. כאשר הנושאים העיקריים: מבני ציבור (פעוטון, גנון) דרך, חשמל ומים. יש שם 28 בתים. הוחל בתכנון נושא המים. נושא החשמל נראה לנו מסובך ביותר, כי הבתים מפוזרים בשטח גדול מאוד. הוכנה תכנית סופית עם אומדן מדוייק לביצוע הדרך - שזו הבעיה העיקרית - כאשר היא תעשה בשלבים, תוך שנתיים, שלוש, בגלל עלות כספית די גבוהה וחוסר במשאבים. אך גמרנו את העניין ורצינו להתחיל, נפלה גזרת ההקפאה על משרד השיכון. הם מחייכים אלינו בטוב ליבם, אך כסף אין.

מר י. מרגלית:

רק במשרד השיכון יש הקפאה?

מר ח. צבן:

בנושא הזה כן.

מר י. מרגלית:

אני מציע שתקבלו את העבודה עליכם, אז תגמרנה

ההקפאות.

מר ח. צבן:

מה שאמר ראש המינהל לבניה כפרית מספק, קנינו.

השר י. נאמן:

אם הבעיה היא הקפאה - כל משרד יכול להעלות בפני האוצר בקשה למקרים מיוחדים, אם הם תקועים. התמונה תשתנה אם אפשר יהיה לחבר אותם למים, אני חושב, שזה דבר קל ערך. יש שם מים.

מר י. דקל:

יש צינור פלסטי דק מאוד שמוביל לשם מים.

השר י. נאמן:

יוסי, אני מציע שתרכזו כמה נקודות שקשורות בענין ההקפאה ושנוגעות להתיישבות חדשה ותביאו את הנקודות האלה. ואז, אהיה מוכן, יחד איתכם, ללכת לשר האוצר ולראש הממשלה, אם צריך, ולהגיד: "הקפאה, הקפאה, אבל פה מדובר ממש באפרוחים, שאם נמנע זאת מהם עכשיו, זה יתעכב לחורף". תעשו את הריכוז של כל הדברים המיוחדים האלה, נעלה אותם בפני האוצר ונבקש החלטה יוצאת מן הכלל.

מר י. מרגלית:

אדוני היו"ר, יש כל כך הרבה עדיפויות אמיתיות, שאם ניתן תשובה ל-15% או 20% מהעדיפויות האמיתיות, במגבלות ההקפאה הקיימת (אני מדבר כרגע על אוגוסט, אני יודע מה יהיה בספטמבר או אוקטובר) אני חושב שניהיה במצב טוב מאוד. אני חושש, שגם כך, מצבנו לא יהיה שפיר. הדברים טרם סוכמו, אבל אני מקווה שמחר הם יסוכמו.

מר י. דקל:

מחר הם מסכמים. אנו הגשנו רשימה גדולה.

השר י. נאמן:

אם לקבל את מה שהטלביזיה אומרת, אז בעמנואל

ובמעלה-אפרים לא מודאגים.

מר י. דקל:

איני יודע איפה מודאגים ואיפה לא, אבל כל

הרשימה הזאת היא במקור. כל המשך, אפילו לאחזקת אדם.

השר י. נאמן:

לפגישה הבאה, הייתי רוצה לדעת האם נותרו, אחרי

ענין ההקפאות והטיפול שלכם, דברים נוספים. אתם מחר מסכמים את העדיפויות שלכם.

אם תזדקקו אחי"כ לאיזו שהיא גושפנקא של הועדה או טיפול כזה או אחר, אז תפנו.

לפגישה הבאה נרצה כבר להיות במצב שנדע איפה אתם יכולים לסייע ואיפה לא, ואז

נראה האם יש מקום לעוד איזו שהיא פעולה בענין זה.

מר י. דקל:

אני רוצה להוסיף בענין נטף - כשנטף נוסד -

ואורי היה זה שהביא זאת להחלטה פה בשעתו, הגרעין היה מורכב מ-38 משפחות. 28

מהם עלו ובנו. אחד נפל בקרב ומשפחות עדיין מהססת, האם כן או לא והיתר קנו את

הקרקע, אבל לא באו לממש. זו קרקע שהם רכשו בכספם מערביי אבו-גוש. זה בתוך הקו

הירוק. אז גם הצבא עשה מחווה וביטל שטח אימונים, כדי שאפשר יהיה להכנס לשם.

בצמוד לשטח שלהם ישנו שטח של המינהל. הם הגיעו למסקנה שהם חייבים לגדול. הם

מתכננים עכשיו רעיון להוסיף עוד כ-30 משפחות. אנו רוצים לסייע בצד הפורמאלי

של הגדלת הישוב. אני לא יודע מה תהיה מערכת היחסים בינם ובין המנהל, בסופו של

דבר. רציתי לקבל עצה האם הרחבת הישוב צריכה לבוא לפה להחלטה, או שזה תהליך רגיל?

השר י. נאמן:

לא, לפי מה שאנו סיכמנו, זה תהליך רגיל.

מר י. מרגלית:

הרחבות ישובים לא צריכות אישור של ועדה.

השר י. נאמן:

לא צריכות. תעשו זאת ללא החלטה נוספת.

הת/89. החברה לפיתוח יהודה ושומרון - הקצאת תקציב לצרכי מחקר

השר י. נאמן:

אני רק רוצה להודיע, שהמשרד שלי, משרד המדע והפיתוח מקצה 6 מליון שקל, במחירי אוגוסט 1984, לאגודה לקידום האיכלוס בישיע. זו אגודה של מועצת ישיע, למחקר בנושא יחסי הגומלין בין תושבי ישיע היהודיים לבין תושבים ערביים. הם רוצים להביא סוציולוגים שילמדו את הנושא הזה. פשוט רציתי לרשום, שאנו מקצים לזה 6 מליון שקל.

תודה רבה, אנו נמשיך בישיבה הבאה במעקב.

הישיבה ננעלת

הודעה

הת/83.

ממלא מקום יו"ר הועדה להתיישבות מוסד הודעה בענין הפרסומים בכלי התקשורת על ביצוע תכניות ההתיישבות.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן והייה נ. זוילי וא. בראון.

שמות לישובים המוקמים בהחלטות הועדה להתיישבות

הת/84.

ממלא מקום יו"ר הועדה להתיישבות מבהיר לחברי הועדה כי השמות הנקובים בהחלטות הועדה להתיישבות הם בדרך כלל שמות זמניים וכי אין בסמכותה של הועדה להתיישבות לקבוע שמות לישובים.

סמכות זו נתונה לוועדת השמות הממשלתית.

חברון - הישוב היהודי

הת/85.

ממלא מקום יו"ר הועדה להתיישבות מודיע כי:-
בהמשך להחלטה מס. 553 של הממשלה מישיבתה ביום ו' בניסן התשי"ס (23.3.80) נעשות פעולות לחדוש הישוב היהודי בחברון על-ידי שקום הרובעים היהודיים שם על-ידי בניה ואכלוס בחלקות שהן בבעלות יהודית או ממשלתית, הכל במסגרת האפשרויות המשפטיות לגבי כל חלקה וחלקה ומבלי לפגוע בזכויות קיימות.

התכנון, הבנוי והביצוע ייעשו תוך שמירת צביון המתחם ורוחו.

הת/86.

גוש עציון - תכנית אב אזורית

ראש המועצה האזורית גוש עציון פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן, הגבי פ. אלבק
והייה י. דקל, ח. צבן, נ. זווילי,
א. בראון וד. סתיו.

מ ח ל י ט י ס:

- (א) לפנות למנהל האזרחי ביהודה ובשומרון ולבקשו
לבדוק ענין גבולות המועצות האזוריות: מגילות,
הר חברון וגוש עציון.
- (ב) הועדה להתישבות מקדמת בברכה את תכנית האב
האזורית לגוש עציון ורושמת את עיקריה לפניה,
ורואה בה תוכנית מנחה לביצוע תשתיות אזוריות.
- הועדה מודה לצוות המתכננים ולכל מי שעסק
בגיבושה של תכנית האב.
- (תכנית אב עציון - דו"ח ביניים יוני 1984 -
נמצאת במזכירות הממשלה).

הת/87.

מפרץ אמנון - צפון-מערב הכנרת

מר י. דקל פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן והייה נ. זווילי,
א. בראון ד. סתיו, א. בבאי, א. צור, א. בוכמן
וגבי פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ס:

משרד התיירות ומינהל מקרקעי ישראל יקצו חלק
מהשטחים ובעדיפות ראשונה לפתוח הקיט במפרץ אמנון,
בצפון-מערב הכנרת, לישובים החדשים שהוקמו באזור
ללא חקלאות או שיש להם חקלאות חלקית לפרנסתם.

מעקב אחר פעולות בתחום ההתיישבות

הת/88.

ממלא מקום יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן, הגבי פ. אלבק והי"ה
מ. עין-מור, י. מרגלית, נ. זווילי,
י. דקל, א. בראון, ש. גל.

מ ח ל י ט י ס:

הועדה רושמת לפנייה את עיקרי הדיווח על התקדמות
הפעולות בתחום ההתיישבות בישובים המפורטים להלן
ומטילה על הגורמים הנוגעים בדבר לבצע הפעולות
כמפורט:

(א) יועזר

המנהל הכללי של חברת "ערים" סוקר בפני חברי
הועדה את התכניות לבנוי יועזר (מערב).

מנהל האגף לבניה כפרית במשרד הבנוי והשכון
מודיע כי הוחל בעבודות גם באזור המכונה יועזר
(מזרח).

(ב) עופרים בי

משרד הבנוי והשכון יזמן את הגורמים הנוגעים
בדבר על-מנת לקדם ולתאם את ענין פתוח התשתית
בעופרים ובעופרים בי.

לבקש מחברת "ערים" לסיים תכנון השטח ולהתחיל
בביצוע מידי של הכשרות קרקע.

(ג) קדר (נאות אדומים)

ההסתדרות הציונית תבדוק מחדש את סוגיית הטפול
בשני הגרעינים אשר באזור קדר (נאות אדומים)
ותמליץ בפני הועדה להתיישבות על פתרון התיישבותי
לכל אחד מהם באזור זה.

(ד) אביר יעקב

להטיל על משרד הבנוי והשכון לטפל בגרעין "אביר יעקב" כמתחייב מהחלטת הועדה להתישבות מס. הת/54 מיום י"ב באייר התשמ"ד (14.5.84).

(ה) נ ט פ

משרד הבנוי והשכון והמחלקה להתישבות בסוכנות היהודית יפעלו למציאת תקציבים על-מנת לבצע הפעולות ההכרחיות ביישוב נטף. בינתיים תממן המחלקה להתישבות את בצוע העבודות בפריצת הדרך ליישוב, וההתחשבות בין שני הגורמים תיעשה בשלב מאוחר יותר.

החברה לפתוח יהודה ושומרון -
הקצאת תקציב לצרכי מחקר

הת/89.

מ"מ יו"ר הועדה להתישבות פותח.

מ ח ל י ט י ס

הועדה להתישבות רושמת לפניה הודעת ממלא-מקום יו"ר הועדה בדבר הקצאת סכום של 6 מליון שקלים (במחירי אוגוסט 1984), לחברה לפתוח יהודה ושומרון, עבור האגודה לקידום האיכלוס ביישוב, לצורך מחקר בנושא: "ייחסי הגומלין בין תושבי ישיע היהודיים לבין אלו הערבים." הסכום יועבר כמקובל בחוזי מחקר - מתקציב משרד המדע והפיתוח.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

